

VAS-ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára

Évesre 60 Lel, félévre 30 Lel,
hónapokra 15 L, egyes szám 5 L

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari
Munkások Országos Szövetségének
Hivatalos Közlönye.
Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj—Kolozsvar, Strada Memorandu-
lul 21. szám (volt Unió-utca) Redout.

Jaurès

1859—1914

A proletáriátus nagy vezérei közül csak nagyon kevésnek adatott az a sors, hogy életét méltóan fejezhesse be. Marx-ot a nagy moruság, az anyagi gondok okozta betegség sodorta halálba. *Alle-t* túlaradó vérmérséklete vette időnek előtte pusztulásba. A modern proletáriátus ama nagy egyéniségeinek sorát, akik a proletáriátus felszabadításáért in-
táztak el: *Jaurès* (ejtsd: Zsorész) Francia és egyúttal az egész munkásmozgalmának hallhatatlan emlékü vezére nyitotta meg. *Jaurès* martiromsága nemcsak a munkásság mozgalmának, hanem az egész emberiség történelmének tragikus eseménye. Az ő halálának tiz esztendő évfordulóján egyúttal annak a véres korszak beköszöntésének tiz éves évfordulójára, amely a világtörténelemben világháboru néven szerepel. A hivatalos történelem, a régi rend történelmi tudománya nem fogja meg *Jaurès* legyilkolása és a világháboru kitörése között összefüggéseket találni, de azért a gondolkodó emberiség, amely a világtörténelem életét vitte a háboru vágóvonalára, tudja, hogy *Jaurès*nek miért kellett a hadüzenetek elől gyilkos golyótól találni elpusztulni. Miért volt szüksége a háborún, nacionalista örületnek arra, hogy ezt az embert utjából elhárítsa?

Jaurès életének, működésének a része, amelynek méltatása a történelem feladata, a proletáriátus. Ennek az osztálynak a felszabadításáért dolgozott ő. Hogy milyen eredménnyel harcolt ő

népgyűléseken, sajtóban, a parlamentben a munkásság céjjaiért, azt megmutatja nekünk az a rengeteg könyv, jegyzet és jegyzőkönyv, amelyek *Jaurès* írásait, parlamenti és kongresszusi beszédeit tartalmazzák. De tevékenységének hatásai természetesen máshol is megmutatkoznak. — Franciaország politikai, társadalmi élete is magánviselte az ő szerepléseinek közvetlen hatását. Egyéniségének lenyűgöző ereje megmutatkozott azokban a körökben, ahol ő megjelent s ahol szavát hallatta. Felszólalásai nemzetközi szocialista kongresszusokon óriási eseményszámba mentek. Szónoki készsége, hatalmas tudása, a dolgokhoz való érzéke lehetővé tették számára, hogy megnyilatkozásaiiban ne csak mint a maga véleményének képviselője jelenjen meg, hanem hangot tudott adni óriási tömegek felfogásának és érzésvilágának. Rendkívüli hatásának magyarázata éppen egyéniségének ebben a kollektív érzelmeiket összefogó képességében található.

Ez a készsége tette őt nemcsak a munkásság, hanem az emberiség tulnyomó része egyik eszméjének: a világbékének legkimagaslóbb apostolává. A háboru ellen való harc benne nyerte legelső és legnagyobb szószólóját. Azzal a munkával, amelyet ő a béke érdekében fejtett ki, rányomta egyéniségének bélyegét arra az időszakra, amelyet mint ismeretes, éppen a háborura való örült fegyverkezés jellemezett. Nemcsak a munkásság, hanem az egész békére vágyó emberiség békeakarátának adott ő a háboru ellen való agitációjával hangos kifejezést. És ezért kellett neki gyilkos go-

lyótól találni elpusztulni. Utjában állott azoknak a törekvéseknek, amelyeknek számításában ott állott a háboru.

A világháboru szomorú dátumának, *Jaurès* legyilkolásának tiz esztendő évfordulóján már tudja a munkásság, hogy az a tanítása, mely szerint a „háboru csak a szolgaság forrása voltak“, igaznak bizonyult és éppen ezért legközelebbi célja a világbéke megóvása. A világ munkássága *Jaurès* emlékének megünneplésével egyúttal szilárd és törhetetlen békeakarátának ad kifejezést az egész világon.

Bérmozgalom a bukaresti Phönix-olajgyárban

A bukaresti Phönix-olajgyár munkássága szövetségünk közreműködésével egy 4 hónaponkénti revízióval egybekötött kollektív szerződést kötött a gyár igazgatóságával. A gyár félrevezetett munkássága a szerződés megkötése után, hallgatva a demagógok lelketlen rágalmaira, hűtlen lett a szakszervezethez. Egy ideig sikerült a bolsioknak a munkásságot ígéretekkel hitegetni, de most végre kinyílt a munkásság szemé, látva, hogy már két béremelési terminus is eltelt anélkül, hogy valamit is kaptak volna, mert a szervezet szétzüllése folytán nem volt, aki a szerződésnek érvényt szerezzen. Tömegesen jöttek vissza tehát a szakszervezetbe, hogy az követelésüknek érvényt szerezzen, ami azonnal 15 százalékos bérváltoztatást és a szerződésnek szeptember 1-ig való meghosszabbítását eredményezte. Itt is bebizonyosodott tehát, hogy a munkásságot hosszú ideig nem lehet demagógiával félrevezetni, mert rövid idő alatt belátja, hogy többet ér egy csöpp bérváltoztatás is, mint az ígéretek egész özöne.

Válasz az egységes vas-, fém- és vegyipari munkások szövetsége vezetőségének

Levelet kaptunk Bukarestből *Ghempel* aláírásával a „Romániai Egységes Vegyészeti, Vasas, Petroleum” stb. címet viselő szövetségtől. A levél tartalma röviden az, hogy a fenti terjedelmes címet viselő szövetség folyó évi aug. 28-án kongresszust tart, ahol megbeszélés tárgyát fogja képezni a munkásmozgalom *ujjépitése*?... És felszólítják a mi szövetségünket, hogy küldjön oda *egy* küldöttet. — Irják továbbá: „reméljük, hogy Önök is át lesznek hatva attól a vágytól, hogy a romániai szakszervezeti mozgalom egysége helyreálljon”.

Mielőtt a fenti sorokkal érdemlegesen foglalkoznánk, nézzük csak, kik írják e levelet? Mit tettek ezek eddig a munkásmozgalom egysége érdekében? Az 1923. évi kolozsvári szakszervezeti kongresszus kimondotta a csatlakozást az amsterdami szakszervezeti internacionáléhoz. Erre a kommunista párt-hoz tartozó szervezetek megalakították Bukarest székhellyel az ugynevezett „egységes szaktanácsot”. Erre az „egységes” szaktanács felhívást bocsátott ki szövetségünk csoportjaihoz, hogy tagadjanak meg szövetségünkkel szemben minden összeköttetést, szakadjanak ki és alakítsanak külön „egységes” vasmunkás szövetséget.

Szövetségünk központi vezetősége és titkársága tudta és látta, hogy a mozgalomban lévő, amugy is gyenge erők szétszakadása óriási veszedelmet rejt magában a munkásságra nézve. Ezért a legkomolyabban állást foglalt ellene. Mondván, nem szakadásra, hanem *egységre van szüksége* Románia munkásságának.

Megmondtuk, hogy a romániai vas- és vegyipari munkásság élete ellen tör, aki 17 ezer tagot számláló szövetségünket megbontja. A komoly szó nem adva a parancs: *szétrombolni a vasas szövetséget*.

1923 október havában megkezdődött az offenzíva. Rövidesen Arad, Brassó és Bukarest kimondják az elszakadást, minek következtében kettészakadt a csoport mind a három helyen. November 6-án Nagyvárad mondja ki az elszakadást, december 2-án Temesvár mondja ki az elszakadást, január hónapban Nagyszeben, február hónapban Nagybánya és így tudnánk tovább folytatni és bizonyítani azt a galád munkát, amit e téren az ugynevezett „egységet” bilorló, önző érdekeket hajhászó szaktanács és a köréje csoportosult egyének végeztek.

Az „egységes” szaktanács a kivált csoportjainkat 1923 december 28-ára Nagyszebenbe kongresszusra hívta össze, ahol megalakult a „Romániai

Vas-, Fém-, Vegyipari- és Petroleum-munkások Egységes Szövetsége”. (Ime, cím van, de tag — az nincs. Szerk.) Itt mindent ígértek: a munkanélküliség megszüntetését, munkabérek megjavítását, nemzetközi kapcsolatot, világforradalmat stb. Természetes, még csak egyetlen elfogadható kollektív szerződést sem kötöttek a mai napig se, minthogy a kommunista tanok szerint ezt nem is szabad. A legfontosabb határozatuk mégis őszertünk a következő volt: „Az egységes szövetség semmiféle közös akcióba nem bocsátkozik a kolozsvári sárga központtal”. (Lásd: a „Munkás” 1924 január 6-ik számát) És ime, azok az emberek, akik ennek az egység-bontásnak a kezdeményezői és végrehajtói voltak, azok vesznek erkölcsi bátorságot, hogy az egységre hivatkoznak és felszólítják a mi szövetségünket, hogy vegyünk részt az ő általuk összehívott kongresszusukon.

Tudtuk, hogy az „independens” urak úgy változtatják erkölcsi nézeteiket, mint más ember az ingét, de ennyit mégsem tételeztünk fel róluk.

Hát hol van itt az erkölcs? Hol van itt a konzekvencia? Van-e még egy épeszü ember, aki hihet ezeknek az embereknek az őszinteségében? Ha becsülettel akarják a munkásegységet, akkor szabad volt-e megbontani a 17 ezer tagot számláló szövetséget? Szabadott-e a kommunista párt utasításainak és érdekeinek alárendelni Románia szervezett vas-, fém- és vegyipari munkásságának gazdasági érdekeit? Hát lehet-e kísérleti nyúl a szakszervezet, a munkásság védvára egy pár politikai kalandornak? Vagy kártyavárnak tekinthető, hogy ma felépítjük, holnap leromboljuk és holnapután ismét felépítjük? Aki ilyen eszközzel dolgoznak és ilyenek tekintik a szakszervezeteket, azok a kapitalisták öntudatlan vagy öntudatos bérencei s mi, mint ilyeneket, csupán érdemük szerint becsülhetjük.

Ezek az urak azt hitték, hogy szétrombolják a Vas-, Fém- és Vegyipari-Munkás Szövetséget, de keservesen csalódtak! Szövetségünk öntudatos tagjai résen voltak, nem engedték szétbontani, mert tudták, érezték, hogy az egyedüli erő és védekezési eszköz a munkálatok önkényével szemben a szövetségünk. Sajnos, voltak gyöngék, voltak kishitűek, akiket megtántorítottak a hangzatos ígéretek, akik cserben hagyták segítő társaikat. Sorra tudnánk felsorolni azokat a csoportokat, amelyeknek érdekében a legmesszebbmenő anyagi áldozatot hozta a szövetség és ezek az elsők között voltak, akik cserben hagyták a szövetséget, hátra támadták segítő bajtársaikat. De nem

akarjuk tenni itt e helyen, nem akarjuk megszegyenyíteni, mert a megszegyenyítés egyáltalán megalázás s mi nem akarunk megalázott munkást látni, magunkhoz akarjuk emelni ismét megvédett munkástársainkat, akikkel egyforma a sorsunk.

Mi megvagyunk győződve, hogy rövidesen ismét egy lobogó alatt fogjuk látni Románia dolgozó vas-, fém- vegyipari munkásságát, mert az egységesnek nevezett szövetség csak csalárdást hozott azok számára, akik tőlünk elszakadtak. Nem akarjuk lekicsinyelni az új szövetséget, amint azt ők velünk teszik, mert ezáltal a kapitalisták adunk lovat. Azonban annyit megjegyzünk, hogy kár volt tönkretenni a jobb sorsra érdemes munkásszervezeteket. Hogy hol és melyik városban azt ők éppen olyan jól tudják, mint mi és éppen ennek tudatában s hogy felelősség alól idejében meneküljenek ezért hívunk minket, hogy *építsük* újra a szervezeteket, mert tudják, hogy félrevezetett munkásság nagyon rövid időn belül le fog velük számolni.

Az „egységes” szövetség vezetősége nyilvánosan felszólított, hogy vegyünk részt a kongresszusukon. Hát mi helyről üzenjük meg, hogy *nem veszünk részt*, mert azok az emberek, akik volt egységet megbontották, azok nem lehetnek méltók új egységről tárgyalni.

Ellenben szintén e helyről üzenjük meg, hogy az egység érdekében már hónapokkal ezelőtt megtettük lépéseket, amennyiben a március 16, 17 és 18-án Kolozsváron tartott vasmunkás kongresszus határozati kimondta ki, hogy: *a szakszervezeti mozgalom egysége érdekében a kivált csoportok tagjait teljes igényjogosultsággal elismerésével visszafogadják*. Ezt a határozatot szövetségünk központi vezetősége ma is állja, ennél messzebbmenő határozat az egység érdekében nem hozható. Mi testvéri jobbot nyújtunk minden félrevezetett munkástestvérünknek, csak azoknak nem, akiknek az kell a jobbunk, hogy azt levágják.

Szaktársak! Szövetségünk hű katonái! Hozzátok szólunk, akik megvédtétek szövetségteket, akik nem hagytátok cserben küzdő szaktársaitokat, akik tanúságtettek szocialista meggyőződésetekről, akik harcoltok egy szebb és boldogabb jövőért, a dolgozók igaz társadalmáért! Tartsatok ki továbbra is, ne engedjétek magatokat letéríteni arról az útról, melyen a világ szervezett munkássága halad. Legyetek méltó küzdő katonái annak a büszke munkáshadseregnek, mely harcol a világ dolgozó népének a felszabadításáért.

Éljen az amsterdami szakszervezeti Internacionale!

A központi vezetőség

Más idők - más emberek

Ha egy, a szocializmus gondolatvilágán álló és ez okból tájékozatlan embernek szocializmus lényegét és célját magyarázzuk, úgy rendszerint azt az ellenvetést halljuk, hogy a szocializmus nem egyéb egy álomnál és annak megvalósítása sohasem fog sikerülni. Ha pedig azt kérdezzük, hogy a megvalósulás miért lehetetlen, úgy válaszként azt kapjuk, „az emberek alkalmatlanok a szocializmuson nyugvó társadalom megvalósítására és az abban való munkálkodásra. Ugyanis az emberek önzőek tisztán egyéni érdekekre vannak tekintettel, miáltal a szolidaritás és az egységes gondolkodás sem bontakozhat ki. A legrosszabb pedig az, hogy az emberek sohasem fognak megváltozni és mindig azok és ugyanok maradnak, akik és amilyenek voltak. Az emberek belső átváltozása — a belső átváltozások dacára — teljesen ki van zárva és ez okból a szocialista tettek emberei mindenkor csak lényegtelen számban tudnak szerepelni. Már pedig egynéhány ember holló — így mondják tovább — nem is képes változtatni azon a tényen, hogy az emberek nagy tömegei nem értek a szocializmusra és hogy sohasem lesznek ottokká.“

Ez az ellenvetés, amelyet a szocializmus-szemben emelnek a tapasztalatok és a történelem tanításai alapján, igen könnyen cáfolható. Ugyanis nem igaz az, hogy az emberek örök időkre olyannak maradnak amilyenek ma, mert hiszen azok érzésben, gondolkodásban, akaratban és cselekedetben megváltozott gazdasági és politikai viszonyok hatása alatt folytonosan változnak. Az emberek és a viszonyok egymással szemben akadatlan és kölcsönös harcban állanak, folyásolják egymást és ennek megfelelően egy végbe átférmálódásuk is. *Más emberek más viszonyokat, más viszonyok pedig más embereket teremtenek*, amit letagadni és más emberekben beállítani annyit jelentene, mint hazudni a való tényeket.

Kétségtelen, hogy a kapitalizmus által teremtett és szellemi letargiában tartott emberek, továbbá a háboru utókövetkezményei, úgy mint: uzsora, haszonlesés, kizsákmányolás stb. által földult gazdasági és szociális élet, nem alkalmasak egy szocialista társadalom megalkotására és a legostobább demagógia arra ennek az ellenkezőjét állítani. Ebből azonban még korántsem lehet arra következtetni, hogy az emberek örökké alkalmatlanok maradnak a szocialista társadalom megvalósítására és hogy őket erre érette nem lehetetlen. Mert tény az — amit könnyen be lehet bizonyítani —, hogy más emberek éltek más gazdasági viszonyok között mint az emberek a ma emberei; úgy ebből az következik, hogy a későbbi emberek, akik ismét más gazdasági viszonyok között fognak élni, más emberek lesznek a ma embereinél.

A történelemben egy kis visszpillantást követően meg fogjuk ennek magyarázatát találni. Ugyanis az ókor történetírói szerint az egyenlőség és az egyforma értékelés

gondolata a rabszolgaságra épített termelőmód és az ennek kapcsán létrejött gazdasági viszonyok mellett nem talált termékeny talajra. A rabszolgák vagyontalanok és jogtalanok lévén, teljesen gazdáik korlátlan önkényének voltak kitéve és nem voltak nevezhetők másoknak, mint beszélő állatoknak. Még a szellemileg és erkölcsileg magasabb fokot álló egyének sem voltak képesek ezen meggyőződés szerű érzésen fölülkerekedni olyan értelemben, hogy a rabszolgákban is embereket lássanak és nekik a szabadság emberi jogait biztosítsák. Az *emberszeretet és szolidaritás*, a leszármazás és a rendek szűk körébe szorított és minden más ember ellenség gyanánt szerepelt, aki ellen küzdeni, még a legbarbárabb eszközökkel is jogos volt. A rabszolgaság eltörlésének lehetőségében annak idején senki sem hitt és a rabszolgagazdálkodás a köztudatban mint megváltozhatatlan szerepelt, amely isteni rendeltetés nyomán jött létre, miért is, aki ez ellen föl merte emelni tiltakozó szavát, fölforgató és gonosztevő volt és igen gyakran a máglya tüzén fejezte be életét.

A középkor vége felé lassanként tűnni kezdett a rabszolgagazdálkodás, mivelhogy kiderült, hogy a rabszolgatartás nem olyan hasznohozó dolog, mint amilyenek azt tartották. A rabszolgák minden érdek nélkül, kedvetlenül dolgoztak, a munkában hanyagok és könnyelműek voltak, olyannyira, hogy olyan munkateljesítmények, mint amilyeneket a szabadmunkavállalás mellett láttunk, teljesen ki voltak zárva. Történelmi igazság tehát az, hogy a rabszolgaságot nem az emberi érzelmek igazságos kialakulása döntötte meg, hanem a gazdasági helyzet, amely abból adódott, hogy az a belátás kerekedett fölül, amely igazolta a rabszolgatartás megszüntetése révén elérhető nagyobb hasznot.

A rabszolgaság helyébe a feudális gazdálkodás, a hűbérrendszer és a kisipari termelés lépett. A nagybirtokosok birtokaikat bizonyos időre, avagy egy egész élettartamra megmunkálás céljából a parasztnak bérbeadták, amelyért azok termény adtak és robotmunkát végeztek. A nagybirtokosok háborúval és egyéb foglalkoztak, míg a parasztnak a szükséges élelmiszereket és szükségleti cikkeket szállították. Ez a viszony tehát abból a gazdasági helyzetből folyt, amely akkor fönnállott és amely csak akkor változott meg, amidőn a kapitalista pénzgazdálkodás messzire előrevetette árnyékát, föltérsztrvén a földbirtokosokban is a minél nagyobb vagyonharácsolás vágyát, hogy ezután ilyen uton minél többet és többet szerezhesse maguknak a földi javakból.

A középkori városokban a kézműipar virágzott. Az a kézműves, aki iparát rendszeren megtanulta, az előirt legényidő letelte után mesterré lett, miáltal önállóságra és biztos kereseti forrásra tett szert. Igaz ugyan, hogy nem gyűjthetett nagy vagyont, de állásához mért megélhetése biztosítva volt, családjával úgy élhetett, amint az emberhez illik. Az akkori időben mintegy közmondás-szerűen élt az emberek között az a fölfogás, hogy „a kézműipar kell, hogy táplálja embereit“. A nagy vagyonok utáni törtetés

azidőtájt még nem öltött észrevehető formákat és ennek tudható be az, hogy a városokban a kézműves művészet révén bizonyos kultúra keletkezett, a művészet pedig hatalmas fejlődésnek indult, amire a munkásság és a kultúremlerek még ma is örömmel gondolnak vissza.

Az idegességtől átszótt élet és munka, melyek a jelenkor hű kifejezői, a középkorban ismeretlen fogalmak gyanánt szerepeltek, de ismeretlen volt az a nagy érdek és osztályellentét is, amely ma a kapitalizmus és a dolgozók között fönnáll. A mesterek és a segédek között bizonyos pátriarkális viszony fejlődött ki. A segédet a mester úgy kezelte, mint mestertársát, mert hiszen néhány évi legényélet után ő is mesterré lett. Mester és segéd egy asztalnál ültek, egy tából egy- és ugyanazon ételeket fogyasztottak, egy fedél alatt háltak, sőt néha még a szórakozás gyönyöreit is megosztották egymás között. Amidőn a nagyipar megvetette lábát, ez a viszony meglazult, később pedig teljesen megszűnt. A nagyipari kapitalisták már nem érintkeztek közvetlenül munkásaikkal, nem ismerték és nem tekintették őket magukkal egyenrangú egyéneknek. Az egy asztalnál való étkezés és a szórakozásban kifejezésre jutott barátság stb., amelyek az osztályellentétek enyhítését szolgálták, teljesen feledésbe mentek. A kapitalista nem tekintette többé munkását „mestertársának“, tudván azt, hogy az tökeszegénysége miatt vele egy nivóra sohasem emelkedhet. A tömeges termelés mind nagyobb jövedelmet hozott, amit a gépek sürűbben való beállítása és a szabadalmak, továbbá a munkaerő végtelen kihasználása egyre növelt. A kapitalisták nagy vagyonokra téve szert, egyre nagyobb mohósággal láttak neki a még nagyobb vagyonok megszerzéséhez. De minél nagyobb mértékű volt ez a vágy, annál kisebb szerephez jutott — az emberi megbecsülést illetően — a munkás, aki végre mint lélek nélküli gép szolgált a tőke érdekeit. Ilymódon kerültek szembe egymással a mérhetetlen összeharácsolt *vagyonok*, a nyomorban, elnyomatásban és végtelen szegénységben szinylődő *munkával* szemben. A tökes termelés következtében tehát kétféle emberek képződtek, amelyeknek egymáshoz való viszonya tökéletesen olyan, mint a farkas viszonya a bárányal szemben.

Visszatérve a bevezetősorokban megemlítettetre, rövid történelmi visszpillantás is fényesen igazolja, hogy az emberek az adott viszonyok hatása alatt igen megváltoznak, tehát nem állhat fönn az az érv, hogy az emberek sohasem fognak megváltozni. Az sem igaz, hogy az egyértelmű gondolkodás és a szolidaritás lehetetlen dolgok. A tökes-termelési mód által az embereknek egyre nagyobb tömegei válnak a tőke modern rabszolgáivá, azaz bérmunkásokká és mint-hogy valamennyien egy- és ugyanazon módon érzik az elnyomatást, a kizsákmányolást, a gondolkodási mód is — amely a védekezés eszközeit és módjait szüli — ennek megfelelően egyformává válik, ami kifejezője a testvéri szolidaritásnak és egyetértésnek.

A nemzetközi vas- és fémmunkás szövetség titkárságának jelentése

Ez év július 26-án kezdődött meg Bécsben a világ szervezett vasmunkásainak X-ik nemzetközi kongresszusa. Ez alkalommal a nemzetközi titkárság terjedelmes jelentésben számol be a kongresszusnak az 1921—24. évi működéséről. A jelentés legfontosabb részeit az alábbiakban közöljük:

A jelentés bevezetésében ismerteti a világháború katasztrófális következményeit Európa gazdasági helyzetére nézve, melyet még fokozott a reakció megerősödése, melynek első teendője az volt, hogy a munkásságot politikai, gazdasági és szociálpolitikai vívmányaitól megfossa. A reakció hatalmas rést ütött az 1923. évben lezajlott angol-országi választások, melyek az angol munkáspártot juttatták kormányra, mely időponttól kezdve a nemzetközi reakciót egyik vereség a másik után érte.

A világbéke fentartása érdekében az 1922. évben hozott határozat alapján áll ma is a nemzetközi vasmunkásság, mely határozat kimondja: „a vasmunkás kongresszus felhívja minden állam munkásságát, hogy osztályszolidaritását olyképpen juttassa kifejezésre, hogy megtagadja a háborusanyagok termelését, valamint felhívja a vasutásokat a háborusanyagok szállításának megtagadására. Felhívja a világ szervezett munkásságát arra, hogy az amsterdami Internationale minden határozatát, mely a béke fentartására vonatkozik, végrehajtsa“.

A moszkvai szakszervezetek főlvétele érdekében számtalan esetben folytatott tanácskozást a titkárság. Minden konferencia és kongresszus foglalkozott ezzel a kérdéssel és több ízben folytak tanácskozások az orosz vasmunkásszervezet megbízottaival is. — Mindez nem vezetett eredményre, mert az oroszok minden közeledést lehetlenné tettek, mesterségesen gördítve akadályokat a megegyezés elé. A legfőbb akadály volt, hogy kongresszusi határozatunk alapján nemzetközi szövetségünk tagjai nem lehetnek egyúttal más internacionale tagjai is, ezt a határozatot az orosz szövetség nem akarja magára nézve is kötelezőnek elismerni.

Nemzetközi szolidaritás

A jelentés legszebb és legértékesebb része az, amely a vasmunkások nemzetközi szolidaritását tünteti fel. Az utóbbi években, éppen a reakció megerősödése következtében, az egész világon hatalmas méretű harcok keletkeztek a munkások és a munkaadók között. A kapitalizmus minden államban offenzívát indított a munkásság letiprására. Hogy ez nem sikerült a kapitalizmusnak, ez legnagyobb részében annak tulajdonítható, hogy a munkásság nemzetközi

támogást nyújtott egymásnak ezen harcokban. Erkölcsei és anyagi támogatást egyaránt. A nemzetközi szervezethez sohasem volt olyan nagy jelentősége, mint ezekben az időkben, éppen ezért a mi szövetségünk is rendületlenül kitart, fejleszti és dölja a nemzetköziség eszméje mellett a nemzetközi szolidaritást tagjaiban.

A nemzetközi szolidaritás legszebb példáját szolgáltatja a vasmunkásság különösen a következő harcokban:

Finnország. 1920-ban általános kizárása a vasmunkásoknak. Célja a bérek csökkentése és a munkafeltételek megváltoztatása. A harcban állók részére befolyt összegek fokozták a harcban állók kiartását, mely végül a munkások győzelmére vezetett.

Magyarország. 1920-ban az ellenforradalom hatalomra jutása után, a szakszervezeteket feloszlatja. Nagy terror veszi kezdetét. Ezt követi a munkások leirhatatlan nyomorusága. A nemzetközi titkárság felhívása alapján 14 állam vasmunkás szervezete siet a magyarországi vasmunkások támogatására, melynek eredménye a szakszervezet újbóli felvirágzása és a nyomorgó munkások segélyezésének lehetővé tétele.

Olaszország. A háború után az olaszországi munkásság nagy befolyást nyert az ország gazdasági és politikai irányításában. Ez nagy részben vérmes reményeket ébreszt és az olasz munkásság megkezdí a gyárak birtokbavételét erőszakos módon. A reakció összefog a munkásság ellen, aminek következménye a fascizmus, mely az olasz munkásmozgalomra súlyos csapást mér. A nemzetközi szolidaritás azonban megmentette az olasz munkásmozgalmat a teljes szétrombolástól, amint ezt a fascizmus megcselekedni akarta.

Csehszlovákia. 1921-ben 15.000 vasmunkás kizárása. Hosszu időn keresztül súlyos harcban áll a munkásság a munkáltatókkal. Ebben a harcban az Internationale csupán erkölcsi támogatást nyújtott, mert az anyagi támogatást a csehországi összmunakásság tette lehetővé.

Luxemburg. 1921-ben az alig megalakult szövetséget súlyos támadás éri a munkáltatók részéről. Célja: bércsökkentés. A luxemburgi kormánynak nem lévén katonai szervezete, belga és francia katonai segítséget kért. A francia és belga kormányok katonái megszállták Luxemburgot és a munkások harcát le-törték. A nyújtott anyagi támogatás nem tudta már befolyásolni a harc másirányu kimenetelét, de hozzájárult a szervezet további fenmaradásához.

Dánia. 1921-ben 15.000 vasmunkás kizárása, mikor az országban a leg-

nagyobb munkanélküliség volt. Hetek át tartó harc után, különösen a svéd-norvég testvérszövetségek támogatásával, a harc a munkásság részére kedvező eredménnyel végződött.

Norvégia. 1921-ben 120.000 munkás kizárása, mely között 20.000 vasmunkás volt. A kizárás oka, hogy a munkásság nem fogadott el bérredukciót. A legfontosabb elvi kérdésekben, hosszú harc után a munkásság győzött. A segélyezésben különösen a svéd testvérszövetség vállalta a legnagyobb részt.

Elzász-Lotharingia. 1921-ben a rossz gazdasági helyzet miatt állandó és keseredett konfliktusok törtek ki, melyekben átlag 12.000 vasmunkás vett részt. Az anyagi segélyezés és erkölcsi támogatás sem vezetett azonban kedvező eredményre.

Hollandia. 1921-ben 15.000 vasmunkás sztrájkja, mely abból keletkezett, hogy a munkáltatók 15 százalékos bérredukciót akartak keresztülvinni. Hosszú hetek kemény harcai után, nemzetközi anyagi és erkölcsi támogatás mellett a harc kimenetele kedvezően intéződött a munkásság részére.

Dánia. 1922-ben 100.000 munkás kizárása, közöttük 17.000 vasmunkás. Célja: bérredukció. Hónapokig tartó harc után békés megegyezés. A titkárság a mindenütt fellépő gazdasági válság miatt nem tudott kellő anyagi segélyezést nyújtani, de az erkölcsi támogatás elősegítette a munkások győzelmét.

Anglia. 1922-ben 300.000 vasmunkás kizárása. Célja: bérredukció, 10% munkaidő. Három hónapig tartó harc. Különösen a belga, svájci és francia testvérszövetségek anyagi támogatásának révén, a munkásság teljes győzelmet aratott.

Az 1923-ik évben a harcok nem voltak ilyen nagy arányúak. — A nemzetközi titkárság útján összegyűjtött összegek ezekben a harcokban támogatására 1921—1923. évben 419.438 frankot tettek ki, melyből 337.870 frank összegű segélyben részesültek a harcban álló szervezetek.

Propaganda

A titkárság tevékeny propagandát fejtett ki a szövetségek közötti kapcsolat minél szorosabbá tételére és az Internationale kötelékén kívül álló szövetségek becsatlakozására. Bár e téren nagy eredményeket ért el, munkája teljes sikerre nem vezetett. Így például az angol vasmunkások különböző szövetségeibe tömörült egy millió közül mindössze 500.000 tagja az Internationale-nak. Ezen kívül Portugália, Bulgária, Görögország és Oroszország szövetségei sem tagjai az Internationale-nak.

Az Internationale-hoz tartozik 23 országos szövetség 2,758.300 taggal. A legfolyt tagjárulék összegei: 13,182 svájci frank. Az Internationale pénzügyi forgalma kitétt 92,182.93 frankot.

A csupán főbb részeiben közötti titkári jelentésből két tény állapítható meg különösen. Az egyik, hogy a nemzetközi vasmunkásság hatalmas szerepet játszott a kapitalista offenzíva visszaverésében, a másik, hogy áldozatkészséggel sietett mindig a harcban álló munkástársai segítségére.

Ebből a jelentésből és a belőle levont tanulságból szövetségünk tagjai meg-

állapíthatják, hogy mint ennek a nemzetközi testületnek részesei milyen kötelezettségei vannak és milyen reményeket táplálhatnak. Kötelezettségünk: együtt haladni a nemzetközi vasmunkássággal harcban és áldozatkészségben egyaránt, reményünk az legyen, hogy az az osztályharcos ut, amelyen az Internacionale halad, a kapitalista termelőrendszer megszüntetéséhez vezet.

Sztrájk a péterfalvi papirgyárban

Az egyház és a közigazgatás a tőke szolgálatában

A péterfalvi papirgyár 350 munkása június 25-ike óta élet-halál harcát vívja, hogy éhbérének némi javítását elérhesse. A végsőkig elkészerített munkásság példás összetartása felbőszítette a gyár urait és már hetek óta minden eszközt igénybe vesznek, hogy a munkásság jogos harcát letörjék. A községy jegyző már a sztrájk első hetében dobszóval hirdette ki a faluban a gyáros sztrájk törésre buzdító felhívását és amikor ez a felhívás csak még jobban elkészerítette a munkásságot, akkor a község evangélikus lelkésze a templomi szószékről próbálkozott a munkásságot sztrájk törésre buzdítani.

A munkásság természetesen nem ült fel a papi mézes-mázos beszédre, sőt a méltóan felháborodott munkásság tetőleges bántalmazásától csakis a higadtabb munkások közbelépése mentette meg a templomból kijövő papot. Az időközben más környékbéli gyárakban elhelyezkedett munkásokat azonnal tömegesen elbocsájtották a szolidáris gyárosok, csak hogy ezáltal is elősegítsék a munkásság jogos harcának a letörését. Akadt egynéhány magáról megfélemedezett munkás is, akiket névszerűen felsorolva állítjuk az ország munkássága méltó megvetése elé. Az első közöttük Reiner Andreas, aki mesteri állásért cserbenhagyta küzdőtársait, pedig ő volt a sztrájk elején a lehangosabb. Brtsch Viktor, Francz Karl, Lajer Josef, Pfaff Michael, Heckert Friedrichs és Teier Andreas sorakoznak az újdonsült mester ur után. Jellemző, hogy a sztrájk törőknek édes bort adott örömeben az igazgató, aminek savanyúságát csak a sztrájk befejezése után fogják megérezni.

Mindezek nem csüggesztették el az igazuk tudatában levő munkásokat s csak még jobban összetartanak, hogy a végső győzelmet a maguk részére biztosítsák.

Szövetségünknek a miniszterlumnál történt ismételt intervenciójára július 25-én hivatalos tárgyalás volt, ahol az igazgató kereken elzárkózott mindenemű béremelés megadása elől, dacára annak, hogy a bértárgyalásokon a papir vámja felemelésétől tették függővé a munkabérek felemelését és

időközben a papirbehozatali vámot háromszorosára emelte fel a kormány és ma is naponta 4 vagon papírra kap megrendelést. Persze, a munkásság provokált sztrájkja jó volt revolvernek a kormányt vámemelésre kényszeríteni, de most a papírvám felemeléséből származó hasznot teljes egészében szeretnék bezsebelni.

Keservesen fognak csalódnai a papirgyár urai, mert hiába hirdetik, sem a regáltól, sem pedig máshonnan nem fognak sztrájk törőket kapni, mert ha a helyi stabil munkások nyomorogtak a 2-től 13 lejig terjedő fizetésekben, úgy az idegenek természetesen még jobban nyomorognának. Így tehát nem fog egyetlen épeszű szakmunkást sem vonzani a 13 lejes legmagasabb órabér. A segéd munkások pedig 6-8 lejig kerestek, ami szintén nem vonz egyetlen dolgozni tudó munkást sem, még ha egyébként sztrájk törésre volna is hajlama. A munusok és a megfélemlítések ideje már rég lejárt s ma már csak tisztességes béremeléssel lehet a kiszipolyozott munkásságot munkába állítani, ezt rövid időn belül Blank Arisztid urnak is be kell látnia, bármennyire nehezére essen is. A péterfalvi sztrájk még a vakok előtt is világossá teszi a munkásság legleketlenebb kizsákmányolását, amit közigazgatási és egyházi személyek is bűnös módon elősegíteni igyekeznek. A munkásság igaza tudatában a sztrájkot megelőző bértárgyaláson és a legutóbbin is felajánlotta az ügynek választott bírósági döntés elé vitélet, de az igazgatóság félve az igazságtól, elutasította az ügy ily módon való elintézését.

Ebből az egy tényből is tisztán látható, hogy ki a bűnös a sztrájk felidézésében és hogy kik miatt kell a munkáscsaládok százainak éhezniük.

Munkások! Elvtársak!

Segítsétek győzelemhez éhezve küzdő proletártestvéreiteket azáltal, hogy hertenként egy ebéd árát hozzájuk juttassátok. Ez mindenesetre többet fog segíteni rajtuk, mint a kenetteljes papi prédikáció, ami sztrájk törésben látja az ideálját.

Sztrájkba kergettek a marginai falepároló üzem munkásait

A rabszolgaság idejéből fennmaradó képeken látható olyan jelenet, amint a rabszolga meztelen testtel végzi az emberi erőt túlhaladó munkát, míg a mögötte álló hajcsár ostorcsapásai lezuhannak meztelen testére. Ez a szörnyű kép eleven valósággá lett a marginai falepároló üzemből, ahol az éhbért kapó munkások meztelül, félmeztelenül, sőt a testükön lévő néhány rongycafattól eltekintve, azt mondhatni teljesen meztelenül kénytelenek dolgozni, míg a mögöttük álló kapitalista-hajcsár 10-12 órás munkaidőre kényszeríti őket.

Egyes munkások teste ki van marva a testükre kerülő ecetsavtól, mert ruha hiányában a maró folyadék testüket égeti, sebzi fel. A marginai gyártelep ecetsav, kátrány, faszén, faszész és az acetón nevű puszkapor előállításával foglalkozik. A tulajdonosok évente milliós nyereségeket zsebelnek be, ugyanakkor, amikor az üzem munkássága a legprimitívebb, azt mondhatni állati sorban él. Amint említettük, a munkások állandóan 10-12 órát dolgoznak, ezzel szemben keresetük a következő: Szakmunkások maximális órabére 8 lei, segéd munkások keresete 12 órára napi 18-30 lei, úgy hogy a kezünkben lévő hivatalos adatok szerint egyes munkás keresete volt 12 napi munkaidő után 240 lei, ami az éhenhalástól is kevés. Míg a munkások meztelen testét a maró folyadékok tesz felismerhetetlenné, addig az igazgató parfümös testtel Temesvár és más városok utcáin 5-6 rövidhaju tündérral autózik naphosszat és százezreket költ a tündérekre, akiket igen sokszor el is hoz a Marta-villájába. Erre ugylátszik telik.

Június 1-én a kiéheztetett munkások memorandumban 80 százalékos béremelést, 8 órai munkaidőt, fizetéses szabadságot, a bizalmirendszer elismerését és természetbeni ellátást követeltek. Tehát olyan csekély dolgokat, amelyeket a legtöbb iparüzemben a munkások már régen elértek és amelyek felett már vitatkozni sem szokás. A marginai falepároló igazgatósága azonban szóba sem állt a munkásokkal, ridegen elutasítva még a tárgyalások megkezdését is.

Az ügy a munkügyi inspektorátus elé került, de a tárgyalást másfél hónapig azért nem lehetett megkezdni, mert az igazgató hivatalosan Budapesten volt, a valóságban Marginán autózott. Szövetségünk Muntean szaktársat küldötte le Marginára, akinek erélyes fellépésére az igazgató kénytelen-kelletlen mégis megjelent a munkügyi felügyelő előtt azzal a kijelentéssel, hogy ő már kiegyezett a munkásokkal. Ő csakugyan meg akart egyezni oly

módon, hogy a szakmunkásoknak 30—80 bani óraber emelést, a segédmunkásoknak 5—10 lei napibér emelést ajánlott fel, ezzel szemben meg akarta vonni tőlük a havi 300 lei prémiumot. Ezt a gyalázatos ajánlatot a munkások visszautasították. Ezután mégis csak megindultak az egyezkedési tárgyalások.

És itt jön egy nagyon szenzációs dolog. A munkások hozzá vannak ahhoz szokva, hogy a miniszterek hazudnak. De hogy egy miniszter bizalmas rendelettel hatályon kívül helyezzen egy törvényt, ez már olyan kirívó példája még a prostituált polgári kormányzati rendszernek is, melyre csak a liberális párt miniszter-epigonjai képesek. — Ugyanis ez történt: Mikor Muntean szaktárs bejelentette, hogy ő a szövetség képviselőjeként fog résztvenni a tárgyalásokon, a jelenlevő gyárigazgató ez ellen tiltakozott. Mikor Muntean szaktárs megmagyarázta, hogy neki joga van a tárgyalásokon résztvenni, az igazgató kijelentette, hogy neki mutatott *Rotez munkügyi inspektor egy bizalmas miniszteri rendeletet, melyben az foglaltatik, hogy a munkügyi felügyelő csupán akkor köteles elfogadni a szervezet megbízottját, ha azt a munkaadó is elfogadja.*

Mint hogy ez alkalommal a munkaadó nem fogadta el, tehát a munkügyi felügyelő sem volt hajlandó elismerni Muntean szaktárs megbízását. Szaktársunk tiltakozott ez ellen, hogy a miniszteri bizalmirendelet prejudikáljon a törvénynek. Erre Popescu ur, munkügyi felügyelő-helyettes kijelentette, hogy ha sérelmesnek találja az intézkedést, menjen a miniszterhez panaszra. És a tárgyalások ismét nem indultak meg, annak ellenére, hogy Popescu ur is meggyőződött a munkások nyomorúságának tarthatatlanságáról. — Ez a főlháborító eljárás a *munkásokat sztrájkba kényszerítette.* A munkások megfélemlítésére és parfümöcs testének megvédésére a gyárigazgató egy század csendőrt hozatott Marginára. Csendőrökkel járta be a munkáslakásokat és úgy igyekezett a sztrájkoló munkásokat fenyegetésekkel munkába kényszeríteni. Már a sztrájk harmadik napján a főszoigabíró is közbelépett, mire a tárgyalásokat megkezdték, ahol maga a főszoigabíró is meggyőződött a munkások jogos követeléseiről és a csendőröket visszavonta. A munkások gigászi harcának van egy néhány gyászvíze is: Fau Zoltán ölműző, Veiner (volt borbély) jelenleg előmunkás, Zizda öntő, Bedő, Schöffler, Kristof, Bock, Pengő, Kiss Sándor és Vágner gépészek, Rusitzka fűtő, Steigli és egy Huba nevű vaskalapos, akik mint sztrájkőrök árulják el munkástestvéreiket.

Ebben a gyárban persze nem mindenki ennyire kizsákmányolt. Van pld. egy mérnök 7000 cseh korona (42000 lei) havi fizetéssel, egy Berger nevű

főgépész, kiváló hajcsár 9000 lei és egy Ebenwald nevű k. u. k. udvari csendőr, jelenleg felügyelő, 6000 lei havi fizetéssel. Van egy bájos irodai kisasszony is, kinek munkáját 6000 lei havi fizetéssel honorálja a gavallér igazgató.

Bolsi aknamunka Románboksánban

Julius 19-én Ghempet és Reiter egységes titkárok Románboksánban a sárgák és Muresán ur védnöksége alatt gyűlést tartottak, hogy ott az egység nagyobb dicsőségére egy új csoport alakítását megkíséreljék.

Muresán elnök a szent egység nevében a cluji szövetségtől való elszakadás üdvös voltáról igyekezett meggyőzni a megjelenteket. Utána Reiter beszélt hosszasan dicsérve saját érdemeit. Majd a cluji szövetséget kezdte kritizálni, hogy ezáltal elterelje a jelenlevők figyelmét azon tényről, hogy ők az egységbontók és hogy oda is konkolyt hinteni jöttek.

A sok piszkos rágalom elhangzása után Kaiser szaktárs, szövetségünk központi vezetőségi tagja kért szót, aki azért ment el Resicáról Petszold központi vezetőségi taggal együtt erre a gyűlésre, hogy a munkásságot az egységesek általi beugratástól megóvják.

Először nagy derűtséget keltő módon Muresán urat jellemezte élethűen, aki szegényében a föld alá szeretett volna bujni az igaz szavak által sújtva. Majd Reiter urat figyelmeztette arra a régi közmondásra, hogy az öndicséret büdös és nem illik, hogy a jelenlevők figyelmét öndicsérete és mosakodása hangoztatására vegye igénybe.

Érdemlegesen foglalkozva az egységesek rombolásával, rámutatott, hogy ide is rombolni és egységet bontani jöttek. Kaiser szaktárs tartalmas beszéde sehoggy sem volt inyükre Reiter uréknak és azért rugkapálózva követelték, hogy a szót vonják meg tőle. A jelenlevők azonban hallani akarták és követelték, hogy tovább beszéljen. A Reiter ur idegessége a végletekig fokozódott a sok találó igazság hallatára és a civkerek szalmarázóként lebegett, amikor Kaiser szaktárs ismertette az udvari bankett történetét, ahova Reiter is elment egy kicsit elpezsgőzni és egységre lépni a miniszter urakkal. Kaiser szaktársunk tartalmas beszédét nagy tapssal fogadta a munkásság és hiába iparkodott azután Ghempet titkár a leégetett társait tisztára mosni azáltal, hogy tücsköt bogarat összehordva, bohóc módjára koklerkedett. Nem használt már semmiféle trükk és így az általuk összehívott gyűlés a saját szegényük lett. Jellemző, hogy az egységes urak a gyűlés végén a 25 aláírást sem tudták megszerezni és este kevés sikerrel a munkáslakásokat kunyerálták végig aláírásokért.

Tömeges elbocsátások a resicai vasüzemeknél

A világháború után tudvalevőleg a resicai és a környékbeli hozzátartozó vasműveket a „Stég“-től az U. D. R., vagyis „Uzinele de fier și Domenile din Reșița“ részvénytársaság vette át. Még mindnyájan élénken emlékezünk az U. D. R.-társulat miatt kitört parlamenti botrányokra, amik a jól jövedelmező vállalat részvényei miatt törték ki. Ez a vállalat a maga nemében páratlan az egész országban és a többi vasipari üzemek eltörpülnek nagysága előtt.

A jelenlegi gazdasági krízis ezen vállalatnál is érezteti hatását és ami természetes, sokkal inkább szemléltető, amely tény a vállalat nagyságában leli magyarázatát. Hónapok óta naponta bocsátja el tömegesen a munkásokat ez a gyár pénzkriszre és megrendelési hiányra hivatkozva, ha egyáltalán érdeemesnek tartja az elbocsátásokat meg is indokolni, de a legtöbb esetben még meg sem indokolja sok száz munkásának az utcára való kidobását. Főlháborító ezen társulat önkénye, amit a munkások százaival elkövet és ami a legszomorubb, az önkény ellen úgy látszik nincs orvosság a liberálisok tarsolyában, mert hiszen a saját zsebükről van szó. Vannak munkások a társulatnál, akik 2—3 napot, sőt vannak olyanok is, akik hetenként 1—2 napot tudnak dolgozni. A tanoncokat is idő előtt, minden szakmai képzettség nélkül felszabadítja és elküldi a társulat. A CFR-től javításra jövő vagonok hetekig, sőt hónapokig is kijavítatlanul hevernek, mert nem engedi az igazgatóság javítani, sőt ha kedve támad, egyszerűen visszaküldi azokat. A munkások természetbeni kedvezményeit levonják azon indokollással, hogy nem dolgoztak 20 teljes munkanapot egy hónapban.

Két év óta béremelés nélkül dolgoznak a társulat kiéheztetett munkásai és most még azt a nyomorúságos természetbeni kedvezményt is elvonják a nyakig eladósodott munkanélkül nyomorgó munkásoktól, amit eddig adtak.

Ha a társulat ezen kényszerintézkedéseknek látszó ténykedéseit közelebbről megvizsgáljuk, úgy rögtön le hull a lepel a liberális manőverekről és tisztán látható lesz az a lelketlen taktika, amivel ezeket taszítanak a legnagyobb nyomorba a profit csorbíthatatlan szentségéért.

Hatvanhét és fél millió tiszta nyereséget mutatott ki ezen társulat múlt évi mérlege, ami 185 millió alapötke után szép „kis“ nyereség még a leg-torkosabb tőkésnek is. És a múlt évi munkásfizetéseket éppen a rossz üzletmenet miatt nem emelték!

Vajjon mennyi lehet akkor a tiszta nyereség egy, a tőkésék szerint is jobb üzletévben? De van-e egyáltalán a

tökésnek jó üzletév? Nincs, mert mindig több és több profitot akar.

Önként vetődnek fel ezek a kérdések, melyre feleletet csakis a szocialista világnézetben kapunk.

Románboksánban is ugyanaz a helyzet, ami Resicán, ott is az elbocsátott munkanélküli munkások százai vannak a legnagyobb nyomorban, az el nem bocsátottak pedig hetenként csak 2—3 napot dolgoznak.

Aradon az „Astra“-vaggongyár bocsátotta el a munkásai ezreit, mert a kormány nem fizeti a már elkészített munkákat sem. Legutóbb az aradi munkásság küldöttségével Fluérás elvtárs, az Országos Szaktanács elnöke a kormány elé terjesztette a munkásság memorandumát, ami a következő gyakorlati követeléseket állítja fel:

1. Egyetlen ipari vállalat se eszközhessen tömeges munkáselbocsátást anélkül, hogy ilyen irányu szándékát a munkaügyi felügyelőségnek előzetesen be nem jelentette volna és a munkaügyi felügyelőség az illetékes szövetségek küldöttséivel együttesen az elbocsátás elkerülhetetlenségét meg nem állapították.

2. Tiltsa meg a kormány azonnal az „Astra“ gyárnál a további munkáselbocsátást.

3. Kezdjen a kormány sürgősen hozzá az elodázhatatlan közmunkákhoz. Indítsa meg a vasúti építkezéseket, javíttassa az elrongált vasúti hidakat, egészítse ki a CFR vaggonparkját, építtessen munkás- és tisztviselőlakásokat, hogy ilyen módon megmentse a válságban levő ipart, megszüntesse a munkásságra nehezítő munkanélküliséget és általában siettesse az ország konszolidációját.

4. Kéri az állami munkanélküli segélyezés rendszerének a törvényes szak szervezetek segítségével való bevezetését, hogy az önhibájukon kívül munkanélkül maradt munkások minimális életlehetőségei biztosíthatóak.

Az intervenció eredményeképpen a további munkáselbocsátások fel lettek függesztve az Astránál. Hogy mi lesz a memorandum pontjaival és az U. D. R.-nél levő elbocsátásokkal, azt a közeljövő fogja megmutatni.

HAGEL JÓZSEF

Nagy gyász érte Poiana Codrului üvegyári elvtársainkat. A szervezetnek buzgó katonája, a munkásérdekek önzetlen harcosa, Hagel József elvtárs f. hó 2-án proletárbetegségben meghalt. Mindössze 27 éves volt, lelkes, reményteljes, édesanyjának és testvéreinek egyetlen eltartója és a kegyetlen halál kiragadta szeretteinek karjaiból.

Elvtársunk koporsóját hat korabeli munkás és hat fehérbe öltözött munkásné vette körül, a koporsóvivőket pedig kétoldalt 6—6 fehér ruhás lányka kísérte. Emlékét őrizzük meg kegyelettel!

Bomlik az egységes vasas-csoport Nagyváradon

Nagyvárad öntudatos vasmunkássága végre lerázta magáról a bolsevista vezetők önkényuralmát, visszatért arra az utra, mely egyedül képes Várad gazdaságilag megnyomorított munkásságát abból a lehetetlen helyzetből kiemelni, melyben a bolsivezetők hozzá nem értese juttatta.

Mi tisztában vagyunk az egységes vezérek tehetetlenségével, kik minden hangzatos demagógiájuk dacára sem képesek a munkásság érdekeit megvédeni. Mert ahhoz, hogy a kapitalistákkal nyílt harcba bocsátkozzanak, gyávák. Ennek a gyávaságnak iskolapéldáját szolgáltatja a váradai vasas-csoport vezetősége az elmúlt év folyamán. Míg Váradon egy esztendő alatt a drágaság közel 45—50 százalékkal emelkedett, addig például a Tátrai-vasöntődében dolgozó és a vasas-csoport zömét képező munkások kilenc hónap óta egyetlen egy bani fizetésjavítást sem kaptak.

Megnehezíti a munkásság helyzetét a „forradalmár“ vezetőségnek a munkássággal szemben tanúsított önkényes eljárása, amely többek között terrorral kényszeríti a munkásságot, hogy különböző címeken ismeretlen és a munkásságot egyáltalán nem érintő célokra külön járulékot fizessen. Várad vasmunkássága rövid idő alatt érthetetlenül magas összegeket fizet ki különjárulékok címén. Hogy ez milyen hallatlan megerőltetést jelent az amúgy is gazdaságilag megnyomorított munkásságra, azt mindenki tudja, csak a vezetőség nem. Czeller titkár ur a kollektív szerződés sorsáról érdeklődő munkásságot azzal inti le, hogy hallgassanak, most nem a bérszerződés a fontos, hanem a Munkásotthon.

Ha a munkások vezetője így nyilatkozik, hogy nem fontos a bérkérdés, akkor komolyan veheti-e a gyáros a munkások bérkövetelését? Nem-e úgy gondolkozik, hogy miért ne tagadná meg a bérkövetelés teljesítését, hiszen a munkások sem veszik komolyan és úgy sem lesz komolyabb baj belőle? Hát egységes urak, ez az annyira hangoztatott radikálizmus? Nem gondolja titkár ur, hogy ezt a két igen fontos munkásérdeket éppen magának volna kötelessége összeegyeztetni, mert elvégre titkár ur, még sem lehet éhes gyomorral Munkásotthonban gyönyörködni.

Végre a munkásság egy jelentékeny része meguntta ezt a basáskodást és elhatározta a régi szövetségbe való visszatérését.

E célból megbízták Velencsics öntő szaktársat, hogy lépjen érintkezésbe a cluji vasas-szövetséggel és kérje, tegye lehetővé a visszacsatlakozást. Egyben küldöttet kért a személyes érintkezés felvétele céljából.

Szövetségünk eloget tett a szaktársak kívánságának és leküldöttük Pirovszky szaktársat.

Nagy volt a riadalom a bolsevista vezetőség körében, mikor ezt megtudták és a legféktelenebb terrorral léptek fel a kiválni akaró vasas szaktársakkal szemben.

Czeller ur többek között kijelentette, hogy az összes külföldi munkásokat ki fogja dobni a határon. És Czeller ur be is váltotta fenyegetését, mert pár nap mulva detektívek keresték a „titkos“ ülések tartóit. Na, na Czeller ur, ne feledkezzen meg magáról, nem gondolja, hogy a denúciálás aljas cselekedet? Szövetségünk mindent megtesz, hogy a kivált szaktársakat biztosítsa a bolsevista vezetőség terrorja ellen. Azonban a szaktársak sem ijedtek meg, sőt kijelentették, hogy az ilyen aljas fenyegetés után még szilárdabban kitartanak álláspontjuk mellett. Láttva ezt a bolsi urak, frontot változtattak, először kértek, majd könyörögtek, hogy a közelgő konferenciának csufolt, egységes összefutétel előtt őket ne kompromitálják és hogy efelől biztosítsák magukat, Czeller ur kijelentette, hogy hajlandó minden egyes Váradról távozó külföldi szaktársnak tíz heti munkanélküli segélynek megfelelő összeget folyósítani (?) Természetes azzal adós maradt, hogy megmondja, honnan és miből? Talán a Munkásotthon-alapból?

Czeller ur egyébként ígértett tett a külföldieknek, hogy felmegy Pestre és onnan határozatilag fogja hozni, hogy minden aggodalom nélkül tartozhatnak az egységes csoporthoz és ezt a határozatot leközlük az egységes vasas szaklapban. Velencsics szaktárs erre azt követelte, hogy ezen határozatot írásban küldje meg a pesi szövetség. Ebbe természetesen nem ment bele Czeller ur, mert előre tudta, hogy külföldön még szóba sem állanak velük, nem hogy megadnák az általa ígért határozatot.

Szaktársaink természetesen nem veszik komolyan sem fenyegetéseiket, sem a nagyhangú ígéreteiknek nem dülnek be, hanem a komoly munkásmozgalom iránti ragaszkodásból becsatlakoztak szövetségünkhöz, mely nemzetközi összeköttetésénél fogva is egyedül hivatott Románia dolgozó vasmunkásságát képviselni.

Nyilatkozat

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége központi titkársága igazolja, hogy a vajdahunyadi csoport volt pénztárnoka az 1920. év augusztus, szeptember és október hónapokról az elszámolást 1923 március hó 4-én megejtette. A kiadásait szabályszerű nyugtákkal igazolta. 597 lej központi készpénzt, valamint 950 lej 96 banit, mint a csoport pénztári állományát (összesen 1553 lej és 96 banit) a szövetség központi pénztárába beszolgáltatta.

Cluj, 1924 július 30 A központi titkárság

Üvegyári munkások köréből

Az üvegmunkások Párisban székelő nemzetközi titkárságának jelentése

A nemzetközi munkaügyi hivatal június hó 16-án Genfben tartott konferenciája alkalmával a konferencia egyik fontos napirendi pontját az „üvegesmunkások helyzete” képezte. Erre az alkalomra az üvegesmunkások nemzetközi titkársága a következő jelentést adta ki:

Minden országban és minden iparágban a munkafeltételek nemzetközi megoldást kell, hogy nyerjenek. Az üvegyiparban legtöbb jogunk van ezt követelnünk és különösen fontos, hogy a 8 órás munkaidőt és a vasárnapi munkaszünetet az összes országok parlamentjei törvénybe iktassák és a munkaadókra ezt kötelezővé tegyék.

Amikor mi, üvegesmunkások, védekezni igyekeztünk az egészségünkre törő veszélyek ellen, nevezetesen: a hosszú munkaidő, az éjjeli és vasárnapi munka ellen, minden ország munkaadói azzal védekeztek, hogy más országok kapitalistái és termelői tönkre teszik őket. Mi ezen ellenőrizhetetlen indokokat kényszerítve voltunk elfogadni.

Megállapítjuk, hogy minden országban a törvények és rendeletek ellenkeztek a munkástörekvésekkel, amelyek arra irányultak, hogy a munkás egészségét és testi épségét megvédje. Eppen ezért az üvegyipar meg volt ölle és ezek a hibák nagy áldozatokat követeltek a munkások táboraiból.

Ezeknek a bűnöknek az eredménye a tömeges betegségek és halálozások voltak. A háború után az első nemzetközi üvegmunkás kongresszus 1920-ban lett megtartva Amsterdamban. Ezen a kongresszuson elhatároztuk, hogy szakítunk a multtal és nem tűrjük többé azt, hogy a kapitalista konkurrencia az üvegmunkás bőrén történjen. Egy közös tervezetet készítettünk a vasárnapi munkaszünet, az éjjeli munka eltörléséről és a 8 órás munkaidő bevezetéséről.

Örömmel fogadtuk a nemzetközi munkaügyi hivatal azon javaslatát, hogy a folyó év június 16-án tartandó Génui VI. nemzetközi konferencián (melyen a romániai üvegmunkásokat Mircescu szaktárs képviselte) ezen határozatainkat vizsgálat tárgyává fogják tenni.

A nemzetközi munkaügyi irodának ezen napirendi pontja az egyes kormányok részéről ellenzésre talált, pénzügyi és technikai indokokat sorakoztatnak fel, hogy megakadályozzák ezeket az igaz, szent munkásérdekeket.

Az üvegmunkások vezetőinek azonban törekedniük kell arra, hogy a kitűzött célokat és törekvéseket meg-

valósítsák, mert ezek a célok a munkás jobb megélhetésével vannak összefüggésben. Olyan munkásérdekek ezek, amelyekért már igen sok áldozatot hozott a munkásság.

Erre felhívjuk egyes országok titkárságait, hogy minden eszközzel előre vigyék ezen törekvéseket, mert ez nem egy napirendi pontnak az egyszerű tartalma, hanem egy olyan alapszó, melyre még sokszor vissza fogunk térni. Azt, amit akarunk és azt, amit a szakszervezeteink nemzetközi kongresszusokon határoztak nem más, mint az, hogy minden ország üvegyáraiban 24 órás munkaszünet legyen herenként. Nem más, mint az üvegyártás teljes beszüntetése szombat estétől hétfő reggelig. Nem más, mint hogy az üvegyipar is ugyanolyan szabályoknak legyen alávetve, mint a többi iparágak. Nem más, minthogy a jövőben az üvegmunkás ne legyen kitéve oly nehéz megpróbáltatásoknak, mint a multban.

*

Itt kívánjuk megjegyezni, hogy a június hó 16-án és az azt követő napokon Genfben tartott munkaügyi hivatal kongresszusán az üveges munkások ügyében hozott határozatról a legközelebbi lapunkban számolunk be.

Új üveges csoport alakult

Az üvegesmunkások szervezett tábora napról-napra nő. Örömmel könyveljük el azt a tényt, hogy az üveges munkások szakszervezetei eggyel újra megszaporodott. Annak az építőmunkának az alapját, amelyet alig 8 hónap óta kezdünk meg, mindjobban megerősítik azok a szaktársak, akik még eddig nem tudtak szervezkedni. A heci lespezi üvegesmunkás szaktársaink 1924 július hó 29-én tartották meg alakuló gyűlésüket. Szövetségünk részéről Rusu titkár szaktárs vett részt.

Az impozáns gyűlésen Rusu szaktárs vázolta a szakszervezet szükségességét, példaként mutatott rá az ország szervezett munkásainak sikeres bérmozgalmaira, amelyeket a szakszervezet által értek el és végül szervezkedésre buzdította a szaktársakat. A gyűlés egyhangulag kimondotta a csoport megalakítását és a vezetőségbe a következő szaktársak lettek megválasztva: Elnök Jekal Félix, alelnök Horváth János, jegyző Lukács Ifkevics, pénztárnok Schiller Sándor, ellenőrök Tomanch József, Venó Bruner, választmányi tag Jankovics Márton, bizalmi férfiak Zsigmond Lajos, Koschler

Ferdinánd, Anton Formagin, Joan Melzer, Leon Stadlar.

Az a lelkesedés, amely a csoport alakításánál megnyilvánult a szaktársak részéről, reméljük, kitartó lesz, ami egészen bizonyosan megfogja teremni a maga gyümölcsét.

Bértárgyalás Avrigon. Az avrigi üvegesmunkások a benyújtott memorandum alapján 1924 július hó 10-én kezdtek bértárgyalásaikat a nagyszabani inspektorátus jelenlétében. A szövetség részéről Rusu titkár szaktárs vett részt. Hosszas tárgyalások után a következő megegyezésre jutottak: a gravőrök 35 százalék, a fuvók 25 százalék, a többi munkások 15 százalék béremelést kaptak. Jelen szerződés 6 hónapra kötött 3 hónaponkénti bérrevizióval. A bérrevizióra nézve a nagyszabani piacárak a mérvadók.

Utmutató címek

A szövetség központi irodája rövidített címe: „Fermetal” Cluj, Str. Memorandului 21. (Minden postai küldemény, levél vagy csomag, távirat, pénz, stb. ezen címmel küldendők.)

*

Arad. A csoporthelyiség N. Grigorescu 8. Hivatalos órák vasárnap d. e. 9—11-ig, csütörtök d. u. 5—7-ig. Utassegélyért jelentkezni lehet Hankó Józsefnél, Bul. Karol, Fehér-féle garázs.

Poiana-Codrului. (Üveges csop.) Fabrica de Sticlă. Utassegélyért jelentkezni lehet Blaskó József csoportelnöknél.

Topleti. Petru Sandru, Schram-gépgyár. Utassegélyért ugyanitt lehet jelentkezni.

Valea-Franțului. (Üveges csop.) Vasovits Ferenc, Fabrica de Sticlă.

Constanța. Sindicatul Muncitorilor în Metal și Chimică, Str. Dimitru Sturza 39.

Heci-Lespezi. (Üveges csop.) Lukasz Ifkevics, Fabrica de Sticlă.

Ploesti. (Üveges csop.) Bilbeuer Leon, Fabrica de Sticlă.

Azuga. (Üveges csop.) Lintzmaier Emil, Gărei 6.

Köszönetnyilvánítás. Alulírott ezuton mondok hálás köszönetet a kolozsvári szaktársaimnak, akik betegségem ideje alatt engem anyagilag támogattak, Cluj, 1924 július hó. *Pirovsky Károly.*

Nyugtázások. A péterfalvi sztrájkoló munkástársaink részére a következő csoportok küldtek anyagi támogatást: Nadrág 500, Dicső-szentmárton 500, Arad 570, Cluj 1000, Zernest 200, Nadrág 400, Bocsa-Románá 863 lej. Összesen 4033 lej. — A topleti szaktársaink bérmozgalmá alkalmával azok támogatására a román-bocsa szaktársaink 1500 lejt küldtek be.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

T. J. Petrilla beküldött közölni valóját ismét írja meg és a petroseni csoport vezetőségének jelentse be s kérje annak hozzájárulását és lebélyegzését. Lapunkban csakis a csoport-vezetőségeken keresztül küldött és lebélyegzett cikkeket közölhetünk. Ez a szabály.

Felelős szerkesztő: Bartalis Sándor.

Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj-Kolozsvár, Strada Memorandului 21

Gutenberg-könyvnyomda Cluj